

2023-04-28

IdéburnaSkolors RIKSFÖRBUND

Till Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se. Diarienummer U2022/03951

Idéburna skolors riksförbund (ISR) organiserar icke vinstutdelande fristående skolor och arbetar för att stärka möjligheterna för olika idéburna pedagogiska alternativ att bedriva förskola/skola inom det svenska utbildningsväsendet. ISR verkar för att försvara friskolereformens mångfaldssyfte och för en deltagande målstyrning där skolorna själva kan styra över hur verksamheten ska organiseras för att nå de nationella målen. På så vis främjas en reell pedagogisk mångfald, vilket är en förutsättning för en verklig valfrihet för elever och föräldrar. Med idéburna skolor avses den definition som tagits fram av utredningen Idéburna aktörer i välfärden, SOU 2019:56

....

Remissyttrande till Skolverkets förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027 (U2022/03951)

Idéburna skolors Riksförbund, ISR, har av Utbildningsdepartementet beretts möjlighet att lämna synpunkter på Skolverkets förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027 (U2022/03951).

Inledning:

Skolverket har i sitt förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027, fokuserat på två övergripande mål samt sju särskilt prioriterade områden.

ISR kommer i sitt remissvar att dels ge en allmän kommentar, dels kommentera de olika övergripande målen och slutligen ge en sammanfattning av var ISR står i detta.

Allmänt:

Skolverkets strategiförslag är mycket övergripande varför det svårt att kommentera i detalj. Skolverket öppnar också för att denna strategi endast är ett första steg och att efter den är beslutad ska en plan tas fram.

Självklart är det viktigt att barn och unga får tillgång till digitala verktyg och lärarresurser, likväl som tillgång till en stimulerande och utvecklande lärmiljö. Vidare är det självklart att det på skolan ska finnas den digitala kompetens som krävs för detta

ISR vill understryka att vikten av att låta förskollärare och lärare, som en del av sitt professionella handlingsutrymme, bedöma *när* och *hur* digitala verktyg är befogade för att förbättra undervisningens kvalitet, är minst lika viktig som strategins betoning av användning av digitala verktyg i skolan.

Övergripande mål 1

Alla barn och elever utvecklar digital kompetens för att kunna delta aktivt i studier, samhällsliv och arbetsliv i syfte att bidra till ett hållbart och demokratiskt samhälle.

ISR bejakar givetvis den ambition som här läggs fram: om alla barns och elevers rättighet och möjlighet till en likvärdig och kompensatorisk skola i syfte att bidra till ett hållbart och demokratiskt samhälle.

Övergripande mål 2

Undervisningskvaliteten, likvärdigheten och måluppfyllelsen ökar genom att digitaliseringens möjligheter används i skolväsendets olika delar.

ISR ställer sig frågande till att användning av just digitala verktyg är det som ska främja dessa mål. ISR menar att professionen måste få avgöra när och hur digitala verktyg ska användas. Detta gäller framför allt i förskolan och de lägre årskurserna i skolan. Det skrivs på flera ställen i Skolverkets förslag att man i arbetet med digitala verktyg ska ta hänsyn till barns och elevers ålder och mognad. Det nämns också att särskild hänsyn behöver tas till de risker som finns för yngre barn. ISR kan inte se att Skolverket presenterar aktuell forskning som visar att digitalisering i skolan i sig leder till ökad måluppfyllelse.

ISR: ståndpunkter

ISR står bakom att det är viktigt med likvärdighet i skolan; att barn och elever ska ha tillgång till olika lärresurser och verktyg, likaväl som skolan ska ha välutbildade lärare. Vi menar också att detta inte får leda till likriktning i pedagogiken. Istället behövs öppenhet för olika pedagogiska alternativ samt att professionen ges möjlighet att bedöma var och när olika resurser ska användas.

Professionen måste också ha möjligheter att styra inom vilka ämnen digitala resurser används. Lärare måste få ta hänsyn till såväl elevers ålder som vilket ämne där digitala lärresurser ska tillämpas. Skolverket tar också upp just ämnesdidaktiska skillnader.

Vi ställer oss tveksamma till kravet på digital teknik i förskolan och de tidiga skolåren. Det har ju dessutom framförts i debatten att digitaliseringen av den svenska skolan delvis har gått ut över elevernas läsande och handskrift.

Skolan ska ju vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Vi saknar därför hänvisning till forskning som relaterar till hur digitala verktyg skulle öka inläringen i framför allt förskola och tidiga skolår. Till exempel har WHO gått ut med att man rekommenderar att barn under två år inte ska ha någon skärmtid alls. Det här är ett område där det vore önskvärt om det genomfördes utvärderingar så att de kunde leda till ökad kunskap inom detta fält.

Något som förslaget inte tar upp är finansieringsfrågan (vilket dock inte låg i uppdraget). ISR vill dock betona denna fråga. Dagens skola brottas med stora nedskärningar och brister på behörig personal. Detta gäller framför allt i glesbygd och för små enskilda huvudmän. För att

kunna leva upp till de krav som Skolverket ställer redan idag krävs stora investeringar i form av digitala verktyg och kompetens. Parallellt ska huvudmännen också uppfylla kraven på tillgång till skolbibliotek samt ökad tillgång till läromedel (som för de yngre skolbarnen lämpligtvis är analoga). Ökade investeringar inom det digitala kommer innebära stora kostnader som riskerar att leda till felprioriteringar i verksamheterna.

Vidare kan man konstatera att investering i ”ny” teknik relativt snabbt blir föråldrad. Utvecklingen inom det digitala går nu mycket fort. Det har den senaste tiden framkommit hur användande av chatrobotar och AI mycket snabbt fått fäste och påverkat elevers skolarbeten. Att vara i framkant i dag kanske inte är att kunna använda enbart dagens teknik, utan att öva upp kreativ och kritisk förmåga inom flera olika kunskapsområden för att med bildning kunna möta framtiden.

Vår förhoppning är att den plan som ska tas fram kommer överlåta på professionen att bestämma när och hur digitala lärresurser och verktyg ska användas samt att planen inte ökar omfattningen av hur dessa används i framför allt förskolan och de tidiga skolåren. Tvärtom kan det finnas skäl för att begränsa skärmtiden för de yngsta.

Håkan Wiclander

Ordförande

Britta Drakenberg

Vice ordförande

Idéburna skolors riksförbund

Epost: info@ideburenskola.se

Hemsida: www.ideburenskola.se